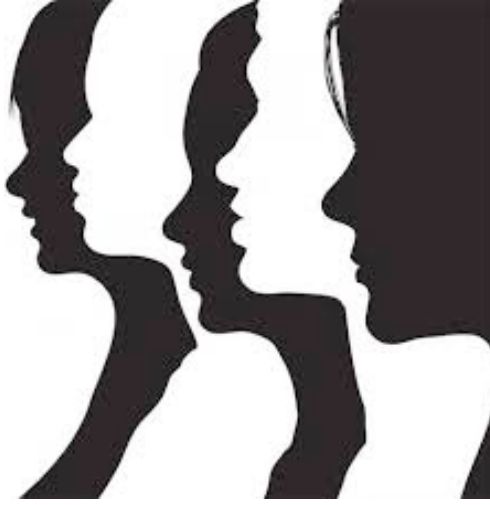

Türkiye
küçük
Millet Meclisleri

MART 2018 O.P. Raporu

Erkek Şiddeti
Türkiye’de Kadın ve Çocuğun Yeri

www.tkmm.net

Ortak Paydalar

- ***Şiddet gündelik hayatımızda bir bütün olarak giderek daha fazla yer tutuyor***
- ***Kadına yönelik şiddet ve çocuk istismarı Türkiye'nin aciliyetle ele alması gereken iki önemli sorundur***
 - ***Yargının ve kolluğun sanık lehine toleransı son bulmalı***
 - ***Her iki sorun için de gerekli yasal mevzuat güncellemesi yapılmalı***
 - ***Medya kuruluşlarının sorumlulukları yerine getirmeli***

Hazırlayan:
Yakup Kadri KARABACAK
TkMM Girişimi

27 Mart 2018

“Raporda yer alan görüşler TkMM katılımcılarına aittir.”

O esnada...

Erkek şiddeti tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de en önemli sorunlarından biri. Kadının ve çocuğun yaşadığı sorunların “şiddet” başlığı dışında kalan boyutları olduğu da muhakkak. Raporda da ifade edildiği üzere, ekonomik yaşamdan, sosyal ve siyasal hayata kadar kadın ve çocukların ve başka dezavantajlı grupların yerini tartışmak zorundayız.

Başka bir gerçek ise, vücut bütünlüğünün ve yaşam hakkının ihlal edilmesiyle malul bir gündemde “şiddetin” tüm tartışmalarda en sıcak başlık olması.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü arifesinde alanda çalışan kadın örgütlerinin raporları, “geçici bir süreliğine(!)” kamuoyunda önemli bir başlık olma şansını yakalıyor. Erkek şiddeti, zamandan ve mekândan bağımsız bir evrensellekle yaşanmaya devam ederken, Mart buluşmalarımızı en can alıcı görünen sorun başlığına yöneltme imkânımız da ortaya çıkmıştı.

Gerek TkMM Mutfağında gerekse Hamallarımızla ve sonrasında katılımcılarımızla yaptığımız bir tartışmayı da, olası eleştirilere cevaben, burada paylaşmak isterim: TkMM’ler tematik buluşmalar değil; 10 yıldır şaşmadan işleyen, ilkelerimizle güçlendirdiğimiz yönetsel yaklaşımlarımız var. Bunlardan biri de “Türkiye neyi konuşuyorsa onu konuşmak”. Bir cümleyle uzatmak gerekirse, gündem başlığını biz değil, Türkiye belirliyor.

Mart 2018 buluşmalarımızın başlığı da bu şartlara uygun şekilde ortaya çıktı ve belirlenmeye çalışıldı. Buluşmalar esnasında, rapor içeriğinde de önemli bir yer tutan “İslam ve kadın/çocuk” tartışması henüz Cumhurbaşkanı eliyle başka bir boyuta taşınmamıştı. Cumhurbaşkanının daha sonra revize edilen açıklamalarıyla, İslam’da kadının yeri vesilesiyle ‘21.yy’da İslam’ kadim tartışması da yeniden kamusal alana taşındı. Tartışma, kadın ve çocuk tematik başlıklarının hayli ötesine taşındı; hatta bir süre sonra teolojik bir tartışma halini aldı. Ortak Payda raporunun kaleme alındığı günlerde, başka birçok gündem gibi, bu tartışmanın ateşi de hızla sönmüş görünüyordu.

Türkiye küçük Millet Meclislerinin Mart 2018 buluşmalarının genel gündem başlığı: “**Erkek şiddeti; Türkiye’de Kadın ve Çocuğun Yeri**” olarak belirlendi, 12 ilde yapıldı.

Buluşmalarda 100’ü aşkın STK temsilcisi bir araya gelirken, milletvekili katılımı olmasa da özellikle siyasi partilerimizden 13 temsilci buluşmalarda kendilerine ayrılan, gözlemci koltuklarını boş bırakmadılar.

Neredeyiz; nereye gidiyoruz?

Tartışmanın detay başlıklarını sıralamadan önce, sorunun tanımı ve çözümünü noktasında tamimiyle farklı referanslara atıflarda bulunan iki ana eksenî ifade etmek doğru olur:

Başka birçok tartışma konusunda da benzer ayırım görülebilir. Zira bu ayırım “Türkiye’nin dünyada ki yeri” sorusuna verilen iki farklı cevaptan çatallanıyor. Bizim bahse konu olan tartışmamızda, bu şekilde tanımlanabilecek saflar arasında geçişkenlikler olduğunu görmek, en kötümser için bile mümkün.

Ortak paydalara da yansıdığı üzere, en azından ‘ifade düzeyinde’ bu denli ortaklığa imkân sağlayan dinamik grupları kabaca “şarkçılar ve garbçılar veya modernistler ve muhafazakârlar” olarak tanımlamak kolaycılık olacaktır.

Nitekim yalnızca ayırım noktasını ifade edeceğimiz bu bölümü, ikinci başlık altında ifade edeceğimizden bağımsız okuduğumuz takdirde, bu kolaycı tasnif oldukça pratik görünebilir. Gelelim bu farklılıklara;

Birinci eğilim sorunu dünya gerçeklikleri ve başka ülkelerin deneyimleri, tercihleri ekseninde tanımlarken, ikinci eğilim, Türkiye toplumunun manevi dünyası eleştirisini ana eksenine yerleştiriyor. Birinci eksenin sorunun boyutları ve çözümü tanımlamaları, daha büyük toplumsal ölçeklere dayanıyor, birbiriyle bağımlı çok sayıda parametreye başvuruluyor. İkinci eğilimin sorun ve çözüm tanımlarının merkezinde ise “aile” yer tutuyor. “İnsanımızın manevi dünyasının kirlenmişliği” iddiası büyük oranda aile ilişkilerine yapılan atıflarla destekleniyor. Elbette her iki grubun referansa kaynaklarında da farklılıklar var: birincisi üretim ilişkileri ve toplumsal cinsiyet tarihini sıklıkla referans gösterirken, ikinci eğilim ilahi ve kitabi referansları önceliyor.

Her iki eğilimin bütünüyle karşı karşıya geldiği bir başka sorunsal ise Türkiye’nin katılımcılarımıza nasıl görüldüğü. Katılımcılarımızın bir kısmı, erkek şiddetinin artışında “muhafazakarlaşma ya da sekülerizmin değer kaybını” sorumlu görürken, diğer kısmı ise “insanımızın maneviyatının zayıflamasının veya dünyevileşmesinin” ağır sonuçlarını yaşadığımızı düşünüyor. İslam inancı kaidelere uygun şekilde tatbik edilirse sorun kalmayacağını düşünenlerin karşısında, İslam ve tüm dinlerin “erkek dünyasını” kutsadığını düşünenler...

Hayliyle daha sonra ifade edeceğimiz gündelik gözlemler ve acil çözümleri bir kenara bıraktığımızda ideal çözüm fikirleri de yine bu iki eksen üzerinde beliriyor: kanunların, üretim ilişkilerin ve maddi dünyanın iyileştirilmesi veya maneviyatı kuvvetli bireylerin ve bir toplumun inşası. Her iki eğilimin de buraya yazılamayacak son derece boyutlu tartışmaların konusu olduğu muhakkak. Yine de katılımcılarımızdan, “*hayır böyle bir sorun yok*”

diyen olmadığına göre, gelin şimdi katılımcılarımızın bugüne nasıl baktıklarına odaklanalım:

Kadınların ve çocukların karşı karşıya oldukları problemleri “şiddetle” sınırlamaya itirazı olan oldukça fazla sayıda katılımcı var. Ekonomik ve sosyal hayatta kadınların ve çocukların, erkekler karşısında bütünüyle dezavantajlı konumda oldukları sıklıkla hatırlatılmış. Erkekleşen dünyada, şiddetin ve otoriterleşmenin de güç kazandığına dikkat çekiliyor. Şiddetin gündelik hayatımızda bir bütün olarak güç kazandığında tüm katılımcılarımız hem fikir. Bunun nedenleri arasında, siyasetin otoriterleşmesini önceleyen de var, ekonomik kırılmalıkların ve geleceğin belirsizleşmesinin yarattığı endişe halini de...

Tartışma konusuna ilişkin yasal mevzuata doğrudan eleştiri oldukça az. 2002 yılında medeni kanunda yapılan iyileştirmenin ardından yakalanan iyileşme trendin zayıfladığını hatta tersi yönde hareket ettiğini düşünenler de var; ama çoğunluk mevzuatta önemli sorunlar olduğunu düşünmüyor. Hapis cezalarının artırılması gerektiğini düşünler de var; ama bilhassa çocuklara karşı işlenen cinsel istismar suçlarında az sayıda katılımcımız idam cezasının yürürlüğe alınmasını öneriyor. Cezaların artırılmasının ya da idam cezasının bir iyileşme yaratmayacağını düşünenler ise hayli fazla.

Kolluğun ve kanun uygulayıcıların pratikleri her kesimden katılımcı tarafından eleştiriliyor. İyi hal ve haksız tahrik indirimleri bu bahisle sıklıkla eleştiriliyor. Eleştirilere muhatap olan bir kurumsal yapı da medya. Medyanın, şiddet ve erkeklik yüklü yayın içeriğinin sorunu büyüttüğü düşünülüyor.

Aynı konuda geçmiş yıllarda yapılan toplantıların ortak payda raporunda yer alan bir “fenomen” ise hiç gündeme gelmemiş: “Erkek şiddeti artıyor mu yoksa olan mı açığa çıkıyor?” Aksi belirtilmediği için, katılımcılarımızın ortak ifadelerinden “erkek şiddetinin arttığı” fikrinin yaygın olduğunu varsayabiliriz.

Eğitim üzerinde en fazla durulan mesele. Kamusal eğitimin niceliğinin ve müfredat niceliğinin güncellenmesi olmazsa olmazlar arasında görüldüğü gibi, kamusal eğitimin yanında ailelerin çocuklara “değerler eğitimi” layıkıyla vermesinin tamamlayıcı olacağını ifade edenler de var. Değerler eğitimin içeriğini herkes “kendi değerlerinden pay biçerek” tanımlıyor.

Kadınların ve çocukların, sosyal ekonomik hayatta “fırsat eşitliğinin” sağlanması da sıklıkla gündeme gelmiş. Bunun sorumluluğunun büyük oranda kamu otoritesinde görüldüğü de muhakkak.

Sığınma evlerinin güvenilirliğinin ve sayısının artırılması, şiddet önleme ve çocuk izleme merkezlerinin aciliyetle yapılandırılması ifade edilen somut öneriler arasında başı çekiyor.

Sayılarla TıMM MART 2018 Buluşmaları

Gerçekleşme sayı ve oranları:

Yapılması Gereken Toplantı Sayısı: 14

Yapılan toplantı sayısı: **12, % 85,7**

Sivil Toplum katılımı:

Olması gereken sivil toplum katılımcı sayısı: **240**

Toplam sivil toplum katılımcı sayısı: **102 , % 42,5**

Seçilmişlerin katılımı:

Katılması gereken milletvekili sayısı: **76**

Katılan toplam milletvekili sayısı ve oranı: -

Katılması gereken belediye başkanı sayısı: **12**

Katılan toplam belediye başkanı sayısı ve oranı: -

Özel Konuk ağırlayan il sayısı: **5**

Medya ilgisi:

Toplantılara katılan medya muhabiri sayısı toplam: 14

Toplantılara kim ev sahipliği yaptı?

Ev sahipliği yapan belediyeler ve oranı: **5 % 41,6**

Ev sahipliği yapan meslek odaları ve oranı:-

Ev sahipliği yapan STÖ sayısı ve oranı: **7, % 58,3**

Ev sahipliği yapan sendika sayısı ve oranı: -

Sivil toplum bileşenlerinin katılım oranları:

Katılımcı meslek odaları sayısı: **7, % 6,8**

Katılımcı sendika sayısı: **10, % 9,8**

Katılımcı dernek/vakıf/girişim sayısı: **85, % 83,3**

İzleyiciler:

İzleyici olarak katılanlar: 56

Kanaat Önderleri: 9

Parti Temsilcileri: 13